

Missie De Rode Antraciet vzw

Elke mens maakt deel uit van de samenleving.

In een gevangenis is dat niet vanzelfsprekend. De Rode Antraciet vzw werkt aan een maximale interactie tussen gevangenen en de buitenwereld.

Vanuit die drijfveer brengt De Rode Antraciet vzw een groepsaanbod van sport en cultuur in de gevangenissen van Vlaanderen en Brussel. Gevangenen krijgen hierdoor als mens de ruimte voor engagement, zelfontplooiing en sociale verbinding.

De Rode Antraciet vzw realiseert dit aanbod voor en met gevangenen. Met een netwerk van partners brengt De Rode Antraciet vzw zuurstof van buiten de gevangenis naar binnen. En realisaties en verhalen uit de gevangenis naar buiten.

Visie De Rode Antraciet vzw

Elke mens maakt deel uit van de samenleving.

In een gevangenis is dat niet vanzelfsprekend.

Met de eerste zin van haar missie maakt De Rode Antraciet vzw een sterk statement. Dit is geen recht dat moet worden opgeëist, maar dit is voor De Rode Antraciet vzw een vaststaand feit.

Tegelijk erkent De Rode Antraciet vzw de realiteit. Samenleven betekent relaties en affectieve verbindingen aangaan met anderen. In dat opzicht is elke gevangenis een samenleving in het klein. Gevangenen hebben er contact, interactie en ontmoetingen met medegevangenen, personeel, hulpverleners, enzovoort. Ze vormen een microsamenleving.

Toch maken gevangenen ook deel uit van de bredere samenleving, buiten de muren. Door de vrijheidsberoving en het traditionele gevangenismodel zijn de natuurlijke mogelijkheden tot interactie hier echter beperkter.

De Rode Antraciet vzw is gespecialiseerd in het werken binnen de gevangeniscontext. De organisatie helpt mogelijk maken wat niet vanzelfsprekend is: een noodzakelijke interactie tussen gevangenen en samenleving.

De Rode Antraciet vzw werkt aan een maximale interactie tussen gevangenen en buitenwereld.

De Rode Antraciet vzw zet zich in voor een maximaal tweerichtingsverkeer tussen gevangenen en de samenleving. Door haar permanente ondersteuning vormt De Rode Antraciet vzw een brug tussen mensen in gevangenschap en vrijheid. Beide partijen zijn daar bij gebaat.

Zolang er uitwisseling is met de buitenwereld blijven gevangenen als volwaardige mensen deel uitmaken van de samenleving. Het contact voorkomt isolement en vervreemding tijdens de periode van detentie en creëert kansen om later (opnieuw) aansluiting te vinden bij de samenleving.

Een menswaardige behandeling van gevangenen impliceert dat er gelegenheid is tot wisselwerking met de samenleving.

Vanuit die drijfveer brengt De Rode Antraciet vzw een groepsaanbod van sport en cultuur in de gevangenissen van Vlaanderen en Brussel.

Via een groepsaanbod van sport en cultuur brengt De Rode Antraciet vzw de buitenwereld binnen in de gevangenis. Dit is de kernactiviteit van de organisatie.

De Rode Antraciet vzw zet enerzijds in op **sport**. Sport is een universele taal. Als fysieke activiteit gaat sport gemakkelijk om met culturele en talige verschillen. Deelname aan georganiseerde sportactiviteiten doorbreekt de dagelijkse sleur en speelt in op de grote behoefte aan beweging in gevangenissen. Sport zorgt - als fysieke uitlaatklep - voor ontspanning, heeft een positieve invloed op de gezondheid en lichamelijke fitheid en draagt bij tot het welzijn van gevangenen en hun omgeving. Bovendien is sport een hefboom van sociale inclusie. Sport brengt mensen samen en geeft gevangenen de kans om deel uit te maken van een team of club. Het creëert een samenhorighedsgevoel en helpt gevangenen om hun sociale en sportieve vaardigheden te oefenen.

Het aanbod sportieve groepsactiviteiten is breed en weerspiegelt trends in de samenleving. Het omvat binnen- en buitensporten zoals fitness, fitbal, crossfit, volleybal, voetbal en jongleren, alsook een initiatorcursus fitness (van de Vlaamse Trainersschool), start to run en (proef)projecten rond boksen, gezondheid en voeding of bewegen op voorschrift.

Anderzijds zet De Rode Antraciet vzw in op **cultuur**, via een bewuste keuze voor de sociaal-culturele methodiek met aandacht voor mens en samenleving. Door ontmoeting en informeel leren worden sociale, culturele en communicatieve competenties ontwikkeld. De activiteiten zijn zowel aanbodgestuurd als vraaggericht en op maat ontwikkeld. De Rode Antraciet vzw zorgt dat organisaties die in de buitenwereld projecten en vormingen aanbieden de weg vinden naar het gevangenispubliek. Zo wordt wat buiten leeft toegankelijk gemaakt voor mensen in een gevangeniscontext. Daarnaast zet de Rode Antraciet vzw ook zelf culturele activiteiten in de steigers.

Het eigentijdse aanbod van culturele groepsactiviteiten weerspiegelt wat er op artistiek en creatief vlak leeft in de samenleving. Het omvat lezingen, concerten, theaterstukken, film- en kookavonden, een goed uitgeruste en georganiseerde gevangenisbibliotheek, eigen gevangenismedia zoals Jail-TV, en Kaffee Détinee waarbij gevangenen in gesprek gaan met vrije burgers. De sociaal-culturele vormingen focussen op

herstelgericht werken, zelfreflectie en zingeving, agressiebeheersing, verbondenheid en relaties met vrienden en familie.

De Rode Antraciet vzw streeft consequent naar een groepsaanbod dat voor verbinding en *empowerment* van mensen zorgt. Bij fit@cel of in de bibliotheek kunnen gevangenen individueel aan de slag, maar dit is steeds een opstap om aan te sluiten bij het groepsaanbod.

Het gevarieerde groepsaanbod van De Rode Antraciet vzw richt zich in de eerste plaats tot gevangenen. In de praktijk wordt soms ook de directe sociale omgeving betrokken, zoals familie en gezin, slachtoffers, medegevangenen en gevangenispersoneel.

De Rode Antraciet vzw heeft de ambitie om voor sport en cultuur het gezicht en aanspreekpunt te zijn in elke gevangenis in Vlaanderen en Brussel. De organisatie neemt de rol van **domeinverantwoordelijke** op en ijvert onophoudelijk voor een basisaanbod van sport en cultuur in de gevangenis. Als domeinverantwoordelijke heeft De Rode Antraciet vzw (1) expertise over het werken in een gevangeniscontext, (2) een dynamische en flexibele laboratoriumfunctie, (3) een netwerk binnen en buiten de gevangenis en (4) een gezamenlijke visie en missie.

Voor haar **expertise** put De Rode Antraciet vzw zowel uit eigen terreinwerk als uit betrokkenheid bij bestaande projecten. De organisatie kent het huidige aanbod, heeft voeling met gevangenen en hun context en leert ook van binnen- en buitenlandse praktijkvoorbeelden.

De Rode Antraciet vzw zorgt voor een dynamische en flexibele dienstverlening. Het aanbod sportieve en culturele groepsactiviteiten is zo gevarieerd dat de organisatie ermee kan experimenteren. De organisatie vervult een **laboratoriumfunctie**: voor elke gevangenis én voor de zeer uiteenlopende contexten zoekt en implementeert ze een aangepaste dienstverlening. Ze deelt de opgedane kennis over haar hele werkgebied zodat de inzichten op meerdere plaatsen kunnen worden ingezet ten voordele van gevangenen en samenleving.

Om een duurzame werking te garanderen, bouwt De Rode Antraciet vzw aan een geëngageerd **netwerk** van partners. De relatie met directie, personeelsleden, gevangenen en het brede werkveld krijgt veel aandacht. Het streefdoel is een lokale verankering met minimale fysieke aanwezigheid.

De Rode Antraciet vzw werkt overkoepelend en staat in Vlaanderen en Brussel garant voor een **eenduidige visie, missie en aanpak**, zowel inhoudelijk als op praktisch vlak.

Gevangenen krijgen hierdoor als mens de ruimte voor engagement, zelfontplooiing en sociale verbinding.

Door sport en cultuur in de gevangenis binnen te brengen, creëert De Rode Antraciet vzw een vrijplaats waar gevangenen niet op feiten en fouten worden aangesproken. Gevangenen zijn immers veel meer dan hun strafblad. Tijdens de sportieve en culturele groepsactiviteiten kunnen ze zich ontspannen in een gemoedelijke sfeer en zich fysiek en creatief uiten zonder barrières van onmacht of frustratie. De Rode Antraciet vzw schept binnen de gevangeniscontext een humane vrijplaats, waar de talenten en kwaliteiten van mensen centraal staan en gevangenen zich erkend voelen als mens.

In die veilige en ontspannen omgeving vinden gevangenen de mentale zuurstof om opnieuw vertrouwen te stellen in zichzelf en in anderen. Ze kunnen er werken aan een positief zelfbeeld en een volwaardige identiteitsbeleving, bijvoorbeeld door hun talenten te ontplooien of hun relaties met anderen te verstevigen. De Rode Antraciet vzw voorziet met haar activiteiten een kader waarbinnen gevangenen kansen grijpen om een engagement aan te gaan of initiatief te nemen. Zij gaan immers vrijwillig in op het groepsaanbod van sportieve en culturele activiteiten, maar hun deelname is niet vrijblijvend. Het aanbod is een uitnodiging om competenties te ontwikkelen, relaties te herstellen en verantwoordelijkheid op te nemen voor het eigen leven en dat van anderen. De Rode Antraciet vzw werkt vanuit de overtuiging dat elke mens, waar dan ook, kan werken aan een beter leven.

De werking van De Rode Antraciet vzw is gericht op herstel en sociale integratie. Via sport en cultuur nodigt de organisatie gevangenen uit om te sleutelen aan hun omgangsvormen en communicatieve vaardigheden. Ze stimuleert zelfreflectie bij gevangenen over de gevolgen van hun daden voor de slachtoffers, hun familie, de samenleving en zichzelf. Door het opnemen van hun verantwoordelijkheid bereiden gevangenen zich voor op een nieuwe start in de samenleving.

De Rode Antraciet vzw heeft een dynamische visie op herstel en begeleidt gevangenen in hun evolutie naar 'desistance'. Hierbij roepen gevangenen zelf een halt toe aan hun criminele gedrag, vanuit een volwaardige identiteitsbeleving en een evenwichtig zelfbeeld. Alle sportieve en culturele projecten van de organisatie ademen deze visie. Het project 'Slachtoffer in Beeld – in detentie' neemt een bijzondere plaats in. Dit is een diepgaand, herstelgericht vormingsaanbod dat focust op 3 doelstellingen: verhogen van inzicht in de gevolgen van feiten voor (eigen) slachtoffers, versterken van inleving met (eigen) slachtoffers en het stimuleren van het opnemen van verantwoordelijkheid

De Rode Antraciet vzw realiseert dit aanbod voor en met gevangenen.

Een groeiend aantal initiatieven van De Rode Antraciet vzw nodigt gevangenen uit om te participeren aan de ontwikkeling en organisatie van het sportieve en culturele aanbod. Die participatie kan verschillende vormen aannemen: informeren, adviseren, coproduceren of mee beslissen. De Rode Antraciet vzw zet zich in om de betrokkenheid en inbreng van de gevangenen bij haar aanbod te vergroten. De organisatie onderstreept de meerwaarde die een sterke betrokkenheid biedt aan gevangenen. Door participatie werken ze aan zelfontplooiing en krijgen ze de kans om hun talenten en mogelijkheden als mensen in te zetten.

De Rode Antraciet vzw onderschrijft het "Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden 2015-2020". Op bovenlokaal niveau zet de organisatie in op de domeinspecifieke optie "*tegen 2020 participeren gedetineerden actief aan de organisatie, uitbouw en bekendmaking van het hulp- en dienstverleningsaanbod in de gevangenis.*"

Met een netwerk van partners brengt De Rode Antraciet vzw zuurstof van buiten de gevangenis naar binnen. En realisaties en verhalen uit de gevangenis naar buiten.

Organisaties die sportieve en culturele activiteiten aanbieden in de samenleving vervullen een opdracht naar alle (kansen)groepen, ook naar leden van de samenleving die (tijdelijk) in de gevangenis verblijven. Veelal ontbreekt het zulke organisaties niet aan goede wil, maar wel aan ervaring of contact met de doelgroep. Hier neemt De Rode Antraciet vzw een brugfunctie op. Als expert op het kruispunt tussen sport en cultuur enerzijds en de gevangeniscontext anderzijds, zorgt zij als een soort van 'wegwijzer' dat organisaties die een aanbod verzorgen in de buitenwereld ook de weg vinden naar het gevangenispubliek.

Het is belangrijk dat sport en cultuur, bibliotheekwerking, sociaal-cultureel werk, aandacht voor gezondheid en gemeenschapsvorming worden doorgetrokken van buiten de gevangenis naar binnen. Het is de unieke werkwijze van De Rode Antraciet vzw dat zij externe partners in een projectmatige maar structurele samenwerking binnen de gevangenis brengt. Op die manier vergroot het maatschappelijk draagvlak en krijgt het aanbod van deze partners naar gevangenen een duurzaam karakter. Tegelijk heeft De Rode Antraciet vzw de ambitie om nog meer te investeren in tweerichtingscommunicatie en meer realisaties en verhalen uit de gevangenis naar buiten te brengen.

Voor haar aanbod kiest De Rode Antraciet vzw ook bewust om haar werking met vrijwilligers te continueren en uit te breiden. Het is een onderdeel van de responsabilisering van de samenleving en het versterkt het contact tussen gevangenen en de buitenwereld.

Tenslotte zet De Rode Antraciet vzw haar expertise en ervaring in om bij te dragen aan het maatschappelijk debat over de samenleving en mensen in gevangenschap. Via kennisdeling, sensibilisering en netwerking met diverse overheden en partnerverenigingen ijvert de organisatie voor een verdere humanisering van de gevangeniscontext.

De Rode Antraciet vzw onderschrijft het "Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan gedetineerden 2015-2020" en zet op bovenlokaal niveau in op de domeinspecifieke optie "*tegen 2020 responsabiliseren we professionele actoren die een groot verschil kunnen maken bij de realisatie van de doelstellingen uit het decreet.*"